

විශේෂ සටහන 3
'ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ' විශේෂ කරුණු

පසුබිම

ස්ථායීකරණය සහ සංවර්ධනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් බහුවිධ අරමුණු සහිතව, 1949 අංක 58 දරන මුදල් නීති පනත යටතේ ලංකා මහ බැංකුව 1950 වසරේ දී පිහිටුවන ලදී (එහි නාමය 1985 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ලෙස වෙනස් කරන ලදී). එක්සත් ජාතීන්ගේ නිර්දේශ මත මුදල් නීති පනත කෙටුම්පත් කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, එකිනෙකට නොගැළපෙන බහුවිධ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ දී ඇති වන දුෂ්කරතා සැලකිල්ලට ගනිමින් මහ බැංකුකරණයේ ප්‍රවණතාවලට අනුකූලව, 2000 දශකයේ මුල් භාගයේ දී මහ බැංකුව විසින් නවීකරණ වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඒ අනුව, මහ බැංකුවේ අරමුණු ප්‍රධාන අරමුණු දෙකක්, එනම් ආර්ථික සහ මිල ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීම හා මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීම ලෙසින් විධිමත් කරන ලදී.

නව මහ බැංකු පනතක අවශ්‍යතාවය

ඉහත සඳහන් කළ පරිදි ප්‍රධාන වශයෙන් මහ බැංකුවේ අරමුණු විධිමත් කරමින් 2002 වසරේ සිදු කළ සංශෝධන හැරුණු විට, පසුගිය වසර 74 තුළ මුදල් නීති පනත පුළුල් ලෙස සමාලෝචනය කරමින් සංශෝධනය කර නොමැත. එබැවින්, ආර්ථික ප්‍රවණතා සහ මහ බැංකුකරණයේ විකාශනය මධ්‍යයේ, මුදල් නීති පනතෙහි විධිවිධාන කිහිපයක් ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් ක්‍රමවේදයන්ට අනුකූලව නැවත සමාලෝචනය කිරීම සහ සංශෝධන කිරීම අවශ්‍ය විය. මෙමගින්, ශ්‍රී ලංකාවේ මිල ස්ථායීතාව තිරසාර ලෙස සහතික කිරීම සඳහා මහ බැංකුවේ ස්වාධීනත්වය ශක්තිමත් කිරීම, විනිවිදභාවය හා වගවීම වැඩිදියුණු කිරීම සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ශක්තිමත් කිරීමට අදාළ විධිවිධාන ඇතුළත් කරමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත කෙටුම්පත් කිරීමට අවස්ථාව සැලසිණි. මේ අතර, මහ බැංකු පනත මගින් මූල්‍ය අංශය හා සාර්ව විවක්ෂණ අධීක්ෂණය ශක්තිමත්

කිරීමට සහ මහ බැංකුවේ පාලනය වැඩිදියුණු කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. මුදල් නීති පනත සඳහා සිදු කළ සංශෝධන සහ ඉන් අනතුරුව කෙටුම්පත් කළ මහ බැංකු පනත, මහ බැංකුකරණය සම්බන්ධයෙන් ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් ක්‍රමවේදයන්ට අනුකූලවනු ඇති බවත් මුදල් නීති පනතෙහි පවතින දුර්වලතා මග හරිනු ඇති බවත් අපේක්ෂා කෙරේ.

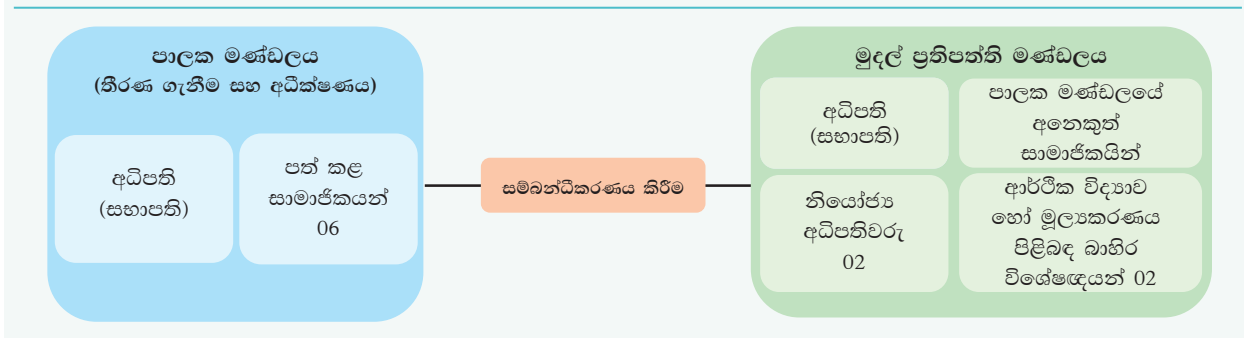
මහ බැංකු පනතෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණ

මුදල් නීති පනත හා සසඳන විට මහ බැංකු පනත තුළ ප්‍රධාන වශයෙන් මහ බැංකුවේ අරමුණු සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව, මහ බැංකුවෙහි ආයතනික ව්‍යුහය හා පාලනය, මහ බැංකුව සාර්ව විවක්ෂණ අධිකාරිය ලෙස පිළිගැනීම මෙන්ම පාර්ලිමේන්තුව, රජය හා මහජනතාව සඳහා වන මහ බැංකුවේ වගවීම යන ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රවල වැදගත් සංශෝධන කිහිපයක් ඇතුළත් වේ.

ප්‍රධාන අරමුණ ලෙස දේශීය මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම

මුදල් නීති පනතට අනුව සමාන වැදගත්කමක් ඇති මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුණු දෙකට සාපේක්ෂව, මහ බැංකු පනත මගින් දේශීය මිල ස්ථායීතාව සාක්ෂාත් කර ගැනීම සහ පවත්වා ගැනීම සඳහා ප්‍රමුඛතාව ලබා දෙයි. මෙමගින් අනාගතයේ දී අඩු සහ ස්ථායී උද්ධමනයක් පවත්වා ගැනීමට මහ බැංකුව කැපවී සිටින බව සහතික කෙරේ. උද්ධමනය පහළ මට්ටමක පවතින විට සහ ඉදිරියේ දී උද්ධමනය අඩු මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන විට ආර්ථිකය මනාව ක්‍රියාත්මක වන බව පසුගිය අත්දැකීම් මගින් පෙන්වා දී ඇත. පොළී අනුපාතික ස්ථායී මට්ටමක පවත්වා ගැනීම සඳහා අඩු සහ ස්ථායී උද්ධමනය උපකාරී වේ. එවැනි පරිසරයක් තුළ ආර්ථිකයට එහි වර්ධන විභවතාව සාක්ෂාත් කර ගැනීමට අවස්ථාව සැලසේ. තවද, සිය ප්‍රධාන අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ දී මහ බැංකුව, ආර්ථිකය එහි විභව මට්ටම කරා ස්ථායී කිරීම පිළිබඳ සැලකිල්ලට ගත යුතුය. මෙම ක්‍රියාමාර්ග, මූර්ත ආර්ථිකයෙහි ක්‍රියාකාරීත්වය

රූප සටහන වි.ස. 3.1
මහ බැංකු පනතට අනුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පාලනය සහ සංවිධානය

සඳහා වන බාධා අවම කරමින් උද්ධමනය එහි ඉලක්කගත මට්ටම වටා ස්ථාවර කිරීම අරමුණු කරගත් නමැයිලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවට අනුකූල වේ. තවද, මිල ස්ථායීතාව සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාව යන දෙඅංශය සම්බන්ධයෙන්ම අවධානය යොමු කිරීමට සිදු වන සහ මින් එක් අංශයක් සම්බන්ධයෙන් ගනු ලබන ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ අනෙක් අංශය වෙත අභිනතර ලෙස බලපාන, එහෙත් මහ බැංකුව කුමන ක්‍රියාමාර්ගය ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ද යන්න තීරණය කළ යුතු දුලබ අවස්ථාවක දී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය ප්‍රධාන අරමුණ වන මිල ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීම සඳහා ප්‍රමුඛත්වය ලබා දිය යුතුය.

පාලන ව්‍යුහය

මුදල් නීති පනත යටතේ, මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීම මෙන්ම අනෙකුත් ප්‍රතිපත්ති සහ මෙහෙයුම් තීරණ ගැනීම සඳහා මුදල් මණ්ඩලය වෙත වගකීම පැවරේ. කෙසේ වෙතත්, මහ බැංකු පනත යටතේ, පාලක මණ්ඩලය සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය වෙත සමාන්තර තීරණ ගැනීමේ බලතල පැවරී ඇති අතර දේශීය මිල ස්ථායීතාවය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා නමැයිලී විනිමය අනුපාතික ක්‍රමයක් පවත්වා ගැනීම ඇතුළුව නමැයිලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව සකස් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය වෙත පවරා ඇත. මුදල් ප්‍රතිපත්තිය හැර මහ බැංකුවේ අනෙකුත් සාමාන්‍ය ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ වගකීම පාලක මණ්ඩලය වෙත පැවරී ඇත.

මහ බැංකු පනතට අනුව, භාණ්ඩාගාර ලේකම් තවදුරටත් මහ බැංකුවේ තීරණ ගැනීමේ මණ්ඩලයක සාමාජිකයෙකු නොවේ. කෙසේ වෙතත්, රාජ්‍ය මූල්‍ය, මුදල් සහ මූල්‍ය ස්ථායීතාව පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධීකරණය සහතික කිරීම සඳහා සම්බන්ධීකරණ කවුන්සිලයක් පිහිටුවනු ලබන අතර භාණ්ඩාගාර ලේකම් එම සම්බන්ධීකරණ කවුන්සිලයේ සාමාජිකයෙකු වනු ඇත. මහ බැංකුවේ අනෙකුත් කාර්යයන් අධීක්ෂණය කරන සහ මූල්‍ය අංශය සහ අනෙකුත් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කරන පාලක මණ්ඩලය වෙතින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය වෙන් කිරීම සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය තුළට තාක්ෂණික දැනුම ලබාගැනීම සඳහා අභ්‍යන්තර සාමාජිකයින් දෙදෙනෙකු (නියෝජ්‍ය අධිපතිවරුන්) සහ බාහිර විශේෂඥයින් නියෝජනය කිරීම මගින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය කාර්යක්ෂමව ක්‍රියාත්මක කිරීමට පහසුකම් සපයනු ලැබේ. මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය පිළිබඳ අවශ්‍ය දැනුම සහ ප්‍රවීණත්වය සහිත බාහිර හා අභ්‍යන්තර සාමාජිකයන් ඇතුළත් මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලයක් ක්‍රියාත්මක වීම ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් ක්‍රමවේදයකි. එසේම, ප්‍රධාන අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා කැපවූ තීරණ ගැනීමේ මණ්ඩලයක් පැවතීම මගින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ මුල් අවස්ථාව තුළම ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් වැඩිදුරටත් සාකච්ඡා කිරීමට සාමාජිකයින්ට අවස්ථාව සලසා දෙන අතර එමගින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය ශක්තිමත් කෙරේ.

මහ බැංකුවේ ස්වාධීනත්වය සහ වගවීම වැඩිදියුණු වීම

මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති සහ මෙහෙයුම් තීරණ ගැනීමේදී මහ බැංකුවේ ස්වාධීනත්වය සහ වගවීම ශක්තිමත් කිරීමේ පුළුල් දැක්මක් සහිතව මහ බැංකු පනතෙහි විධිවිධාන සකස් කරන ලදී. මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලිය තුළ මෙහෙයුම් ස්වාධීනත්වය වඩාත් අවධාරණය කරනු ලබන පරිපාලන සහ මූල්‍ය ස්වාධීනත්වය සහතික කිරීම සඳහා මහ බැංකු පනත තුළ පැහැදිලි විධිවිධාන ඇත. තවද, අධිපතිවරයා, පාලක මණ්ඩලය හා මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය වෙත පත් කරන ලද සාමාජිකයින් සහ මහ බැංකු සේවකයින්ට බාහිර බලපෑම් සිදු කිරීම මහ බැංකු පනත යටතේ පැහැදිලිවම තහනම් වේ.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ ස්වාධීනත්වය සහතික කිරීම සඳහා, මහ බැංකු පනත මගින් මහ බැංකුවේ තීරණ ගැනීමේ මණ්ඩලවල කිසිදු ආකාරයක රජයේ නියෝජනයක් නොමැත. කෙසේ වෙතත්, සම්බන්ධීකරණ කවුන්සිලය මගින් මූල්‍ය ස්ථායීතාව හෝ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධයෙන් සැලකිය යුතු අවදානමක් ඇති කරන සිදුවීම් පිළිබඳ තොරතුරු සහ අදහස් හුවමාරු කර ගැනීමට පහසුකම් සැලසීමට අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතර, මහ බැංකුව රජයේ මූල්‍ය උපදේශක, රාජ්‍ය මූල්‍ය නියෝජිත සහ රජයේ බැංකුකරු ලෙස තවදුරටත් ක්‍රියා කරනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, නමැයිලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවෙහි සාර්ථකත්වය සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වන, රාජ්‍ය මූල්‍ය හිඟය මහ බැංකුව මගින් මූල්‍යනය කිරීම සීමා කිරීම සහ රජය වෙත තාවකාලික අත්තිකාරම් සැපයීම සීමා කිරීම මගින් අතීතයේ දී මුදල් ප්‍රතිපත්තිය කෙරෙහි වූ ප්‍රධාන අවහිරතාව වන මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ දී පැවති රාජ්‍ය මූල්‍ය ආධිපත්‍යය වළක්වා ඇත. ඒ අනුව, මහ බැංකුව විසින්, රජය වෙත හෝ රජය සතු ඕනෑම ආයතනයකට හෝ වෙනත් පොදු අධිකාරියක් වෙත සෘජුව හෝ වක්‍රාකාරව ණය ප්‍රදානය කිරීම සීමා කර ඇති අතර, මහ බැංකුවෙහි කටයුතු සඳහා අදාළ වන වියදම් හැර රජය වෙනුවෙන් මහ බැංකුව විසින් යම් පිරිවැයක් නොදැරිය යුතුය. එමෙන්ම, රජය විසින් හෝ රජය සතු යම් ආයතනයක් විසින් හෝ වෙනත් පොදු අධිකාරියක් විසින් නිකුත් කරන ලද සුරැකුම්පත් මහ බැංකුව විසින් ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ වෙතින් මිලදී නොගත යුතුය.² කෙසේ වෙතත්, රජය වෙත සෘජු ණය ලබා දීම සීමා කිරීම සඳහා ඇතැම් කොන්දේසිවලට යටත්ව, වසර ආරම්භයේදී³ වියදම් මූල්‍යනය සඳහා රජය වෙත තාවකාලික අත්තිකාරම් ලබා දීමට මහ බැංකු පනත මගින් අවස්ථාව සලසනු ලැබේ. රජය වෙත ලබා දුන් එවැනි තාවකාලික අත්තිකාරම් ප්‍රමාණය, පසුගිය මුදල් වර්ෂයේ පළමු මාස හතරෙහි ආදායමෙන් සියයට දහයක් නොඉක්මවිය යුතු අතර එම අත්තිකාරම් සඳහා වෙළඳපොළෙහි පවතින පොලී අනුපාතික යටතේ පොලිය අය කරනු ලැබේ.

2 පවතින රාජ්‍ය මූල්‍ය සීමා සැලකිල්ලට ගනිමින්, පනත ක්‍රියාත්මක වන දින සිට මාස හයක කාලයක් තුළ මහ බැංකුව සඳහා රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ වෙතින් මිලදී ගැනීමට තාවකාලිකව අවසර ලබා දී ඇත.

3 මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබා දී ඇති ණය ගණනය සඳහා තාවකාලික ගැළපීමක් සිදු කරනු ඇත.

මේ අතර, මෙහෙයුම් සහ මූල්‍ය ස්වාධීනත්වය සැපයීම මගින් මහ බැංකු පනත හරහා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිඵල සහ අසාර්ථකවීම් සම්බන්ධයෙන් පාර්ලිමේන්තුව සහ මහජනතාව වෙත වැඩි වගවීමක් සහතික කරයි. ස්වාධීන තීරණ ගැනීම වැඩිදියුණු කිරීම, වගවීම සහතික කිරීම සහ මහජන විශ්වාසය පවත්වා ගැනීම සඳහා බලතල බෙදීමක් ඇති කරන මෙන්ම කිසිදු අධිකාරියක් අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට වඩා බලය භාවිත නොකරන බව සහතික කරන සංවරණ හා තුලන ක්‍රම (Checks & Balances), වැදගත් වේ. ඒ අනුව, ව්‍යවස්ථාපිත මහජන අනාවරණ අවශ්‍යතා, පාර්ලිමේන්තුව වෙත වරින් වර වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම සහ පාර්ලිමේන්තුවට හෝ එහි ඕනෑම කමිටුවකට අධිපතිවරයාගෙන් වරින්වර විමසීම් සිදු කළ හැකි වීම වැනි ක්‍රම හරහා මහ බැංකුවේ වගවීම වැඩිදියුණු කිරීම අරමුණු කරගත් විධිවිධාන මහ බැංකු පනතෙහි ඇතුළත් වේ. මේ සම්බන්ධයෙන්, මහ බැංකුවේ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ දී කිසියම් අසාර්ථක වීම් ඇතිවුවහොත් ඒ සඳහා හේතු, මෑතකාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා සහ ඉදිරි දැක්ම පිළිබඳව සඳහන් කරමින්, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ මහ බැංකුවේ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වාර්තා කිහිපයක් පාර්ලිමේන්තුව සහ මහජනතාව වෙත මහ බැංකුව විසින් ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ලෙස නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය

2015 වසරේ සිට මුදල් ඉලක්කකරණය සහ නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය යන ක්‍රමවේද දෙකෙහිම ලක්ෂණවලින් සමන්විත මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් අනුගමනය කිරීමෙන් අනතුරුව, මහ බැංකුව 2020 වසරේ සිට මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ලෙස නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය අනුගමනය කළේය. කෙසේ වෙතත්, මුදල් නීති පනත යටතේ නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වන අවශ්‍යතා සඳහා පහසුකම් සලසා තිබුණ ද, මුදල් නීති පනත මගින් ශ්‍රී ලංකාවට අදාළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ලෙස නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය නිශ්චිත වශයෙන් හඳුනාගෙන නැත. අදාළ කොන්දේසි ද ඇතුළත්ව මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ලෙස නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය මහ බැංකු පනත මගින් විධිමත්ව පිළිගැනේ. මෙම සැලසුම තුළ, මහ බැංකුව සහ මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් එක්ව උද්ධමන ඉලක්කය සහ ප්‍රධාන පරාමිතීන් ඇතුළත් මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමු ගිවිසුමක් අත්සන් කළ යුතු අතර, එම ගිවිසුම අත්සන් කළ දින සිට සතියක කාලයක් ඇතුළත ගැසට් පත්‍රයේ පළ කළ යුතුය. මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමු ගිවිසුමට අනුව, මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය මගින් මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළ සුදුසු මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති උපකරණ පිළිබඳව තීරණය කළ යුතු අතර, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා එම උපකරණ සුදුසු පරිදි ගළපා ගැනීමට මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය වෙත බලය ලබා දී ඇත.

උද්ධමන ඉලක්කය සහ ඊට අදාළ පරාමිතීන් සෑම වසර තුනකට වරක් හෝ සුවිශේෂී තත්ත්වයන් යටතේ අවශ්‍ය පරිදි වෙනත් කාල පරාසයන් තුළ සමාලෝචනය කරනු ලැබේ. තවද, උද්ධමන ඉලක්කය සකස් කරන අවස්ථාවේ තීරණය කරන ලද උද්ධමන පරාසය තුළ අඛණ්ඩව කාර්තු දෙකක දී උද්ධමන ඉලක්කය සපුරා ගැනීමට මහ බැංකුව අපොහොසත් වුවහොත්, මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය විසින් මුදල් අමාත්‍යවරයා හරහා පාර්ලිමේන්තුව වෙත වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර, එය මහජනතාවට ද ලබා දිය යුතුය. මේ අතර, මහ බැංකු පනත යටතේ උද්ධමනයේ මෑතකාලීන ප්‍රවණතා, උද්ධමනය සඳහා හේතු වූ කරුණු සහ උද්ධමනය සඳහා වන මැදි කාලීන පුරෝකථන හා එම පුරෝකථන සඳහා ඇති ප්‍රධාන අවදානම් පැහැදිලි කරමින් සෑම මාස හයකටම වරක් මහ බැංකුව විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාවක් ප්‍රකාශයට පත් කළ යුතුය.

මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණය හා නිරාකරණය සහ සාර්ව විචක්ෂණ අධිකාරිය

මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම සඳහා මූල්‍ය ආයතන නියාමනය, බලපත්‍ර ලබා දීම, ලියාපදිංචිය සහ අධීක්ෂණය මෙන්ම මූල්‍ය ආයතන නිරාකරණය සඳහා ප්‍රධාන වගකිව යුතු මූල්‍ය ආයතනය ලෙස මහ බැංකුව අඛණ්ඩව කටයුතු කරයි. තවද, සාර්ව විචක්ෂණ ප්‍රතිපත්තියට අනුකූලව මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාව සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා මහ බැංකු පනත මගින් මහ බැංකුව සාර්ව විචක්ෂණ අධිකාරිය ලෙස පත් කර ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන් මහ බැංකුව විසින් මූල්‍ය පද්ධති අධීක්ෂණ කමිටුවක් පිහිටුවනු ඇති අතර, එමගින් මූල්‍ය පද්ධතියට බලපාන හඳුනාගත් පද්ධතිමය අවදානම් ඇති වීම අවම කිරීම සඳහා සාර්ව විචක්ෂණ ප්‍රතිපත්තිය පරීක්ෂා කිරීම සහ සාර්ව විචක්ෂණ ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධීකරණය කරමින් නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ අදාළ රාජ්‍ය ආයතනවලට නිර්දේශ නිකුත් කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ.⁴

රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය

රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ ආයතනයකට හෝ කාර්යාලයකට අදාළ නීතිය ක්‍රියාත්මක වූ පසු දැනට රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ නියෝජිතයා වශයෙන් මහ බැංකුව ඉටු කරන කාර්යය මහ බැංකු පනතට අනුව මහ බැංකුවේ විෂය පථයෙන් ඉවත් කිරීමට නියමිතය. කෙසේ වෙතත්, එතෙක් මහ බැංකුව රජයේ නියෝජිතයෙකු වශයෙන් රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය අඛණ්ඩව සිදු කරනු ඇත.

සාරාංශය

මහ බැංකු පනත යටතේ, දේශීය මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාව සුරක්ෂිත කිරීම යන අනිවාර්ය අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා මහ

4 සාර්ව විචක්ෂණ අධිකාරිය ලෙස මහ බැංකුව විසින් ඉටු කරන කාර්යභාරය පිළිබඳ වැඩිදුර තොරතුරු සඳහා විශේෂ සටහන 10 බලන්න.

1

බැංකුව වෙත ස්වාධීන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමට සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමට හැකියාව ලබා දෙමින් මහ බැංකුවේ ස්වාධීනත්වය සැම විටම ආරක්ෂා කරනු ලැබේ. මේ අතර, ව්‍යවස්ථාදායකය සහ මහජනතාව සඳහා වගකියමින් මහ බැංකුවේ වගවීම සහ විනිවිදභාවය මහ බැංකු පනත මගින් වැඩිදුරටත් තහවුරු කෙරේ. මිල ස්ථායීතාවය සහ මහ බැංකුවේ වගවීම ඉහළ නැංවීම යන මූලික අරමුණු මගින්, ඉහළ සහ විචලනය වන උද්ධමනය සහ ඒ හා සම්බන්ධ පොලී අනුපාතිකවල සැලකිය යුතු වෙනස්වීම් මගින් වන

අයහපත් බලපෑම්වලින් රට ආරක්ෂා කරන අතර තිරසාර දිගුකාලීන ආර්ථික වර්ධනයක් ඇති කරනු ලැබේ.

මූලාශ්‍ර

1. Central Bank of Sri Lanka – A Bill (7 March 2023)
2. Jegajeevan, S. (2023) *Why do we need independent and publicly accountable central bank?*, Daily FT. Available at: <https://www.ft.lk/columns/Why-do-we-need-independent-and-publiclyaccountable-central-bank/4-745738>. (Accessed on 10 March 2023).